

ประเมินสภาพการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานอนามัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด (Evaluation of infection control in Primary Health Care Center, Kasetwisai District, Roi-et Province)

เพียงใจ วัลภูมิ* ป.พส

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) นี้ แบบ ประชากรกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในสถานอนามัย และ จัดทำคู่มือการดำเนินงานและการ ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานอนามัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการ ประเมินก่อนและหลัง ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่สถาน อนามัยทุกคน ทุกตำแหน่ง จำนวน 15 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานอนามัยของชญา นิตย์พิณิช ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 1 ตุลาคม 2550 - 31 มกราคม 2551 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และข้อมูล แบบสำรวจสภาพการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ วัด ก่อนและหลัง ด้วยค่าความถี่ Paired-t-test

ผลการประเมินสภาพการป้องกันและควบคุมการ ติดเชื้อในสถานอนามัย พบว่า โดยภาพรวม ก่อนการ ประเมินประชากรที่ศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 70.54 หลังการ ประเมินเท่ากับ 107.32 เมื่อทดสอบความแตกต่างทาง สถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมก่อน และหลังได้รับ การประเมินมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p = .000$) - ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำคู่มือการ ปฏิบัติงานการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ เป็น แนวทางไปใช้กับสถานอนามัยอื่นๆ ได้ ข้อเสนอแนะจาก การวิจัย ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในสถาน อนามัยทุกระดับเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ และ ควรนำแนวทางในการประเมิน ไปใช้กับการประเมิน งานอื่นๆ เช่น งานบริการผู้ป่วยที่มาใช้บริการในสถาน อนามัย เป็นต้น

คำสำคัญ : การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถาน อนามัย

Abstract

This Quantitative, before-and-after research in the same population aims to evaluate the infection control conditions in Primary Health care Centers, Kasetwisai District, Roi-et Province by developing and using "The manual of Infection Control". The population were all of those health care personnel working in 15 Primary Health Care Centers. This research used the questionnaire developed by Chayanit

* พยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Naipinit; and studied during October 1, 2007–January 31, 2008. To compare the Infection Control conditions before-and after intervention, we used the descriptive statistics tools (including numbers, percentage, mean, and paired-t-test).

The main result on mean value of total scores are 70.54 for before and 107.32 for after successively, which significantly different ($p = 0.000$). In conclusion, Infection Control manual can increase the quality of health care service; especially if human resource development for all health care personnel to clarify all modalities or details could be done before study period.

Keyword : Infection control in Primary Health Care Center

บทนำ

หน่วยบริการสถานีนานามัย เป็นหน่วยงานที่ให้บริการสุขภาพในระดับที่เป็นด่านแรก ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลสุขภาพของประชาชน อย่างต่อเนื่อง ร่วมกับประชาชน โดยประยุกต์ความรู้ทั้งด้านการแพทย์ จิตวิทยาและสังคมศาสตร์ ในลักษณะผสมผสาน การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาโรค และการฟื้นฟูสภาพได้อย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดแบบองค์รวม ให้แก่บุคคลครอบครัว และชุมชน โดยมีระบบส่งต่อและเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งประสานกับองค์กรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความรู้ของประชาชน ในการดูแล ส่งเสริมสุขภาพของตนเอง และสามารถดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยได้อย่างสมดุ

ปัจจุบันการติดเชื้อนอกจากจะเกิดขึ้นในโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชนแล้ว ยังสามารถเกิดขึ้นในสถานีนานามัยได้อีกด้วย ซึ่งภาวะ การติดเชื้อนั้น ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อผู้ป่วย ครอบครัว บุคลากร และประเทศชาติ รวมทั้งทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และงบประมาณ ผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อยังได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกาย และจิตใจ อาจเกิดความพิการ เป็นภาระของครอบครัวและสังคม ถ้าไม่สามารถควบคุมได้ อาจทำให้ผู้รับบริการถึงแก่ชีวิตที่

สำคัญการติดเชื้อยังเกิดผลกระทบต่อผู้ให้บริการในสถานีนานามัยได้ด้วย โดยเฉพาะบุคลากรที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับผู้รับบริการซึ่งมีโอกาสรับเชื้อจากผู้รับบริการได้

จากการนิเทศสถานีนานามัยในอำเภอเกษตรวิสัย 15 แห่ง ของคณะกรรมการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อโรงพยาบาลเกษตรวิสัยพบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนานามัย มีความรู้และแนวทางในการปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานบริการยังไม่ถูกต้องขาดความตระหนักในเรื่องเทคนิคการปลอดเชื้อ, การล้างมือก่อนและหลังทำหัตถการ การดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมจากการใช้แบบตรวจประเมิน 5 ส ของสถานีนานามัยอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในภาพรวมประเมินได้ 60 % การทำความสะอาดเครื่องมือ การทำลายเชื้อและทำให้ปราศจากเชื้อในอุปกรณ์ยังไม่ครอบคลุมตามมาตรฐานที่กำหนด การเฝ้าระวังการติดเชื้อของบุคลากรได้ดำเนินการตรวจสุขภาพประจำปีไม่ครบ 100% สำหรับการเฝ้าระวังการติดเชื้อในผู้รับบริการ การดำเนินการยังไม่รูปแบบที่ชัดเจนไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการแยกขยะมูลฝอยติดเชื้อและไม่ติดเชื้อยังไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นความสำคัญในปัญหาดังกล่าว จึงได้วิจัยการประเมินสภาพการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อในสถานีนานามัยขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานีนานามัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินงานและการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานีนานามัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) แบบประชากรกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง
2. ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่สถานีนานามัยทุกคนทุกตำแหน่ง จำนวน 15 แห่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
- 3.1 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานเอนามัยของ ชฎานิสศ นัยพินิจ¹
4. ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่าง 1 ตุลาคม 2550-31 มกราคม 2551

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ข้อมูลแบบสำรวจสภาพการ ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ วัดก่อนและหลัง ด้วยค่า ความถี่ Paired-t-test

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป ของเจ้าหน้าที่สถานเอนามัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	13	20.3
หญิง	51	79.7
2. อายุ (ปี)		
20 - 29	17	26.6
30 - 39	27	42.2
40 - 49	15	23.4
50 ปีขึ้นไป	5	7.8
3. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	16	25.0
ปริญญาตรี	37	57.8
อื่นๆ	11	17.2
4. ปฏิบัติงานในตำแหน่ง		
หัวหน้าสถานเอนามัย	15	23.4
พยาบาลวิชาชีพ	15	23.4
นักวิชาการสาธารณสุข	7	10.9
เจ้าพนักงานสาธารณสุข	11	17.2
ทันตภิบาล	2	3.1
คนงาน	14	21.9
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 - 5 ปี	24	37.5
6 - 10 ปี	6	9.4
11 - 15 ปี	18	28.1
16 - 20 ปี	5	7.8
> 20 ปี	11	17.2
6. เคยผ่านการอบรม		
ไม่เคย	23	35.9
เคย	41	64.1
1 ครั้ง	31	75.6
2 ครั้ง	5	12.2
≥ 3 ครั้ง	5	12.2

